

Sygn. akt IV KK 39/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądej (przewodniczący)

SSN Tomasz Grzegorzczak (sprawozdawca)

SSA del. do SN Dariusz Czajkowski

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zdzisława Brodzisza
w sprawie **A. G.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 28 maja 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 23 września 2014 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 13 lutego 2013 r.

**kasację oddala, a kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego obciąża skazanego.**

UZASADNIENIE

W sprawie niniejszej A. G. wystąpił, poprzez swego obrońcę z wyboru, w styczniu 2013 r., o wydanie wyroku łącznego obejmującego trzy wyroki wydane przez Sąd Rejonowy w G. Jak wynika z materiałów tej sprawy, chodzi o wyroki tego Sądu: a) z dnia 8 lipca 2005 r., w sprawie o sygn. akt III K 1373/02, (zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 17 stycznia 2006 r. VI Ka 774/05), mocą którego skazano oskarżonego za - popełnione w 1999 r. - przestępstwo z art. 58

ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 2005 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, którą to karę w całości oskarżony odbył oraz b) z dnia 7 maja 2009 r., w sprawie o sygn. akt III K 2049/07, skazujący go za popełnione w 1998 r. przestępstwo z art. 286 § 1 w zw. z art. 294 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat, którego wykonanie zarządzono postanowieniem z dnia 24 listopada 2011 r., a następnie odroczone wykonanie postanowieniem z dnia 14 marca 2003 r. i c) z dnia 18 kwietnia 2011 r., w sprawie o sygn. akt III K 184/06, mocą którego uznano go winnym 7 różnych przestępstw, a to: z art. 258 § 2 i 3 k.k., art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 2005 r. oraz z art. 291 § 1 k.k. i z art. 263 § 2 k.k., z orzeczeniem kary łącznej 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu tymczasowego aresztowania w rozmiarze 2 lat i 9 miesięcy oraz łączną karę grzywny w wymiarze 120 zł stawek dziennych po 20 zł każda.

Na rozprawie w dniu 10 maja 2013 r. (k. 41) obrońca skazanego oświadczył, że cofa wniosek o wydanie wyroku łącznego, ponieważ oskarżony uzyskał odroczenie wykonania kary w sprawie o sygn. III K 2049/07 i nie jest w jego interesie wydanie wyroku łącznego. Po zarządzonej wówczas przerwie w tej rozprawie, na kolejnym jej terminie w dniu 13 czerwca 2013 r. (k. 45), Przewodnicząca poinformowała, że pomimo cofnięcia przez obrońcę wniosku, Sąd, w przypadku zaistnienia przesłanek, z urzędu zobligowany jest do wydania wyroku łącznego. Następnie, po przeprowadzeniu tej rozprawy i wysłuchaniu stron, które wnioskowały o wydanie takiego wyroku, przy czym obrońca na zasadzie pełnej absorpcji, a prokurator z wymierzeniem kary 5 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy połączył trzy wskazane wcześniej wyroki, orzekając w zakresie kar pozbawienia wolności, karę łączną 4 lat i 6 miesięcy takiego pozbawienia, z zaliczeniem na jej poczet wskazanego wcześniej rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie o sygn. III K 184/06 oraz w sprawie o sygn. III K 1373/02 (w wymiarze 3 miesięcy), zaś w zakresie jednostkowych grzywien - łączną karę grzywny 300 stawek dziennych po 20 zł każda.

Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca skazanego. Podniósł on w niej obrazę prawa procesowego, a to: a) art. 9 w zw. z art. 570 i 572 k.p.k. przez

nieumorzenie postępowania w związku z cofnięciem wniosku oskarżonego i niewydaniem kolejnego postanowienia o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie wyroku łącznego, b) art. 167 w zw. z art. 571 § 1 k.p.k. przez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z dokumentów z akt wykonawczych Sądu Rejonowego w G. i wywiadu środowiskowego oraz c) art. 569 § 1 i art. 570 k.p.k. przez dopuszczenie do sytuacji, w której wydanie wyroku łącznego stworzyło dla skazanego sytuację mniej korzystną od tej, która wynikałaby z wykonania poszczególnych kar. Ponadto podniesiono także zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przez nieprawidłowe ustalenie, że nie zachodzą warunki do zastosowania pełnej absorpcji oraz zarzut rażącej niewspółmierności połączonych kar.

Tuż przed rozprawą apelacyjną wyznaczoną na dzień 23 września 2014 r., obrońca wystąpił o odroczenie tego forum z uwagi na niezakończone jeszcze prawomocnie postępowanie w przedmiocie zawieszenia w trybie art. 152 k.k.w. kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie o sygn. III K 2049/07 (k. 136), którego to wniosku Sąd, już na tej rozprawie, nie uwzględnił, podnosząc, że toczące się w trybie art. 152 k.k.w. postępowanie wykonawcze nie jest przeszkodą w sprawie wyroku łącznego. Następnie zaś, po przeprowadzeniu rozprawy odwoławczej, Sąd Okręgowy utrzymał zaskarżone orzeczenie, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

W kasacji wywiedzionej w listopadzie 2014 r. od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego obrońca skazanego zarzucił obrazę art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1 k.k. (sprzed nowelizacji z dnia 5 listopada 2009 r.) w zw. z art. 22 § 1 k.p.k. lub art. 401 § 1 i art. 404 § 1 k.p.k., a w konsekwencji też art. 570 i 572 k.p.k., a także naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez naruszenie prawa do sądu na skutek nieuwzględnienia przy orzekaniu, że równoległe toczyło się, w trybie art. 152 k.k.w., niezakończone jeszcze, postępowanie w przedmiocie zawieszenia wykonania kary orzeczonej wyrokiem w sprawie o sygn. III K 2049/07, będącej przedmiotem postępowania o wydanie wyroku łącznego, której pozytywne rozstrzygnięcie miałyby niewątpliwy wpływ na wyrok łączny. W skardze tej nadto zarzucono naruszenie art. 457 § 3 i art. 424 § 1 i 2 w zw. z art. 458 k.p.k., przez zaniechanie umotywowania w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przyczyn

nieuwzględnienia wniosku obrońcy o odroczenie rozprawy w kontekście wpływu postępowania wykonawczego, opartego na art. 152 k.k.w., na postępowanie dotyczące wydania wyroku łącznego.

Wywodząc w ten sposób skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, ewentualnie o uchylenie obu wydanych w tej sprawie wyroków, z przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu. W odpowiedzi na tę kasację prokurator Prokuratury Okręgowej, ustosunkowując się do niej w pierwszych dniach stycznia 2015 r., wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Pod koniec stycznia 2015 r. obrońca skazanego przekazał w jego imieniu Sądowi Najwyższemu pismo w postaci odpisu postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 26 stycznia 2015 r. (sygn. akt VI Kzw 620/14), mocą którego zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 4 września 2014 r., sygn. XIII Ko 6119/14, którym odmówiono zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. III K 2049/07 i zdecydowano zawiesić jednak A. G. karę 2 lat pozbawienia wolności, orzeczoną we wskazanej wyżej sprawie na okres próby 3 lat. Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej poparł stanowisko wyrażone w opinii pisemnej prokuratora Prokuratury Okręgowej.

Rozpoznając tę kasację, Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja ta jest bezzasadna.

Wprawdzie rzeczywiście w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego brak jest wypowiedzi dotyczących przyczyn nieuwzględnienia wniosku obrońcy o odroczenie rozprawy apelacyjnej, ale – jak już wskazano – Sąd ten w postanowieniu ogłoszonym na tym forum, oddalając ów wniosek wyraźnie wskazał, że postępowanie wykonawcze o zastosowanie art. 152 k.k.w. nie jest przeszkodą dla postępowania w przedmiocie wyroku łącznego. Tym samym jednak nie było potrzeby do dodatkowego wypowiedzania się w kwestii tej decyzji w uzasadnieniu samego wyroku łącznego. Rzecz zaś w tym, że samo wszczęcie i prowadzenie postępowania w oparciu o art. 152 k.k.w. nie podważa bynajmniej treści prawomocnego wyroku, w tym bezwzględного charakteru orzeczonej jego mocą kary pozbawienia wolności (tak też słusznie np. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 października 2010 r., II AKa 354/10, LEX nr 686865).

Postępowanie to bowiem nie przesądza jeszcze, że dojdzie do zawieszenia wykonania takiej kary, a jak wynika z dokumentacji tej sprawy w dacie orzekania przez Sąd odwoławczy orzeczono już, tyle że nieprawomocnie, o odmowie takiego zawieszenia. Oczekiwanie na nieznaną końcowy efekt postępowania wykonawczego trudno uznać za powód do przerwania lub odroczenia rozprawy w przedmiocie wyroku łącznego. Nie można zatem mówić w tej materii o zaistnieniu rażącego naruszenia prawa po stronie Sądu odwoławczego. Należy przy tym mieć na uwadze, że zawieszenie, o jakim mowa w art. 152 k.k.w. leży w sferze swobodnego uznania sędziowskiego, jest zatem fakultatywne, a więc nie daje pewności, jaki rodzaj decyzji zostanie ostatecznie podjęty. Tym bardziej nie można też podzielić zarzutu skarżącego, który odwołuje się także do możliwości zawieszenia w tej sytuacji postępowania w przedmiocie wyroku łącznego w oparciu o stosowany art. 22 k.p.k. Przepis ten bowiem dotyczy jedynie sytuacji, w której prowadzenie postępowania ze wskazanych tam powodów jest niemożliwe, a do takich na pewno nie można zaliczyć oczekiwania na rozstrzygnięcie mające w przyszłości zapaść w postępowaniu wykonawczym.

Trudno też dopatrzeć się w tej sprawie zasadnej podstawy kasacyjnej w zarzucie skarżącego o naruszeniu art. 570 w zw. z art. 572 k.p.k. w tym, że Sąd *meriti*, mimo cofnięcia w imieniu wnioskodawcy przez jego pełnomocnika wniosku o wydanie wyroku łącznego, zdecydował o dalszym prowadzeniu postępowania nie wydając postanowienia w tym przedmiocie. Wprawdzie rzeczywiście Sąd w takiej sytuacji powinien umorzyć postępowanie wszczęte w oparciu o wniosek, a następnie, jeżeli istnieją ku temu przesłanki, wszcząć i przeprowadzić postępowanie z urzędu, czego w tej sprawie nie uczyniono. Jak trafnie zauważył już Sąd odwoławczy, pozostawało to bez wpływu na treść wydanego w pierwszej instancji orzeczenia. Tym bardziej zatem nie może to być uznane za podstawę skargi kasacyjnej, jako że przy tym nadzwyczajnym środku zaskarżenia wymaga się zaistnienia nie „zwykłego”, ale wręcz „rażącego” naruszenia prawa, a przy tym takiego, które „w istotny sposób” mogło mieć wpływ na treść orzeczenia. Jak przy tym już wspomniano, Sąd *meriti* wyraźnie stwierdził, że są podstawy do prowadzenia postępowania *ex officio*, a jedynie nie wyartykułował szczegółowo przyczyn zajętego stanowiska i nie wydał odrębnego postanowienia w tej materii. W

konsekwencji nie można mówić, aby tego typu obraza prawa mogła okazać się skuteczna na gruncie instytucji kasacji. Zdziwienie zaś budzi powoływanie się w tej kasacji na obrazę art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez naruszenie jakoby prawa oskarżonego do sądu, jako że zarówno w toczącym się postępowaniu w przedmiocie wyroku łącznego, jak i w prowadzonym postępowaniu wykonawczym miał on zachowane w pełni to prawo, które i tak realizował jedynie za pośrednictwem swojego obrońcy, gdyż od wielu lat przebywa poza granicami kraju.

Reasumując ten fragment wywodów należy stwierdzić, że mimo istnienia w tym postępowaniu pewnych naruszeń prawa procesowego nie można w żadnej mierze przyjąć, aby stanowiły one rażącą obrazę prawa, o jakiej mowa w art. 523 § 1 k.p.k. Dołączony zaś do tej kasacji w ponad 2 miesiące po jej złożeniu odpis postanowienia Sądu Okręgowego, zmieniającego uprzednie postanowienie miejscowego Sądu Rejonowego o odmowie zawieszenia wykonania kary w sprawie o sygn. III K 2049/07 i orzekające zawieszenie jej wykonania, nie może wpłynąć na rozstrzygnięcie w przedmiocie kasacji.

Skarżącemu należy natomiast wskazać, że stosownie do art. 575 § 2 k.p.k., jeżeli choćby jeden z wyroków stanowiących podstawę wyroku łącznego uległ uchyleniu lub zmianie, to wyrok łączny traci moc, a sąd w miarę potrzeby wydaje nowy wyrok łączny. Nie budzi wątpliwości, że utrata mocy prawnej w tym wypadku następuje *ex lege*. **Przez wskazaną zaś w § 2 art. 575 k.p.k. zmianę wyroku objętego wcześniejszym wyrokiem łącznym należy rozumieć nie tylko zmianę wywołaną darowaniem, czy złagodzeniem kary w trybie np. ułaskawienia bądź amnestii lub zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszanej, czy przedawnienia jej wykonania, ale również zmianę wywołaną w trybie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego, w tym zawieszenie jej wykonania na podstawie art. 152 tego Kodeksu. W wyniku bowiem takiego zawieszenia kara podlegającą bezwzględnemu wykonaniu przestaje mieć taki charakter i staje się karą warunkowo zawieszoną. Ma tym samym również istotne znaczenie w procedurze łączenia kar (art. 89 k.k.). Stanowisko takie wyrażane jest też w orzecznictwie zarówno sądów powszechnych (zob. przywołany wcześniej wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 października 2010 r., II AKa 354/10), jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. uzasadnienie**

wyroków SN z dnia 8 sierpnia 2013 r., III KK 203/13, LEX nr 1350556, czy z dnia 15 stycznia 2014 r., III KK 322/13, LEX nr 1425008, w których powołano się na ów wyrok Sądu Apelacyjnego).

Już na marginesie należy tylko podnieść, że stosownie do art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015, poz. 396), przy łączeniu kar prawomocnie orzeczonych przed dniem jej wejścia w życie - czyli tak jak w tej sprawie - nie stosuje się nowych reguł łączenia przewidzianych w tej noweli, lecz zasady łączenia obowiązujące aktualnie.

Konkludując, należy stwierdzić, że wydany w sprawie niniejszej wyrok łączny, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie był dotknięty żadną rażącą obrazą prawa, o jakiej mowa w tej kasacji, ani też żadnym naruszeniem, jakie Sąd Najwyższy miałby uwzględnić z urzędu. Jednocześnie zaś z dniem 26 stycznia 2015 r. wyrok ten i tak utracił swoją moc w związku z orzeczeniem wydanym przez Sąd Okręgowy zmieniającym jedno z orzeczeń objętych wyrokiem łącznym.

Oddalając tę kasację Sąd Najwyższy, stosownie do art. 636 § 1 w zw. z art. 518 k.p.k., obciążył skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.